

Чл.-кор. проф. Т. Николов — доктор хонорис кауза на Университета в Тулуза

На 17 ноември 1994 г във Франция се състои промоцията на чл.-кор. проф. Т. Николов за доктор хонорис кауза на Университета „Пол Сабатие“ в Тулуза. Присъждането на това високо и престижно научно звание е заслужено признание както за проф. Николов, така и за българската геоложка наука.

Церемонията е открита от ректора на Университета с тържествено слово. Известният френски геолог — палеонтолог и стратиграф проф. Бернар Пейбернес представя официално чл.-кор. проф. Т. Николов.

Докладът на проф. Пейбернес отразява цялостната дейност на проф. Т. Николов, като акцентира върху основните му приноси към палеонтологията и стратиграфията на кредната система и световната наука. В него се подчертава, че проф. Т. Николов е инициатор на продължаващото вече десетилетия тясно сътрудничество на български геолози и специално на Геолого-географския факултет на Софийския университет с геоложките лаборатории на Университета в Тулуза, оглавявани от проф. Дюран-Делга и проф. Пейбернес. Това сътрудничество започва още през 1968 г. във времето, когато контактите между страните от Западна и Източна Европа са били силно затруднени. Съществена представителна проява на френско-българското сътрудничество са разменените теренни симпозиуми-екскурзии на представители на Френското и Българското геологическо дружество в България (1984 г.) и във Франция (1986 г.). Като чуждестранен член на Френското геологическо дружество проф. Николов е и основен организатор от българска страна.

Проф. Пейбернес представя чл.-кор. Т. Николов като учен със световна известност в областта на палеонтологията и стратиграфията на долнокредната серия. Изключително високо ценени са научните постижения на Т. Николов по проблемите на границата юракреда и резултатите от таксономните изследвания върху амонитите в граничния интервал. Монографията върху сем. *Bergiasellidae* включва уникален фосилен материал. Дефинираните 12 нови рода и около 80 нови вида за наука са значителен принос към таксономията на кредните амонити. Високо оценен е и синтезът за долнокредната серия в Медитеранска-

та област. Подчертава се, че той се основава върху лични наблюдения, проведени в част от перисредиземноморските страни и на най-новите литературни източници по този проблем за областта.

Официалната част продължава с връчване на отличителните за званието знаци — диплом; златен медал с образа на патрона на Университета — Пол Сабатие и епитога.

В отговор тържествено слово произнася чл.-кор. проф. Т. Николов. Темата е българо-френските връзки в геологията от Ам и Буе и Георги Златарски до днес. В словото се оценяват ролята и приносът както на първите изследователи на нашите земи, така и активното сътрудничество на френски и български геолози през последните десет години.

Чл.-кор. проф. Т. Николов едва ли се нуждае от представяне пред българската геоложка и научна общност. Все пак за по-малко познаващите го Т. Николов е завършил специалност геология в Софийския университет. Работил е като геолог в Балканбас, научен сътрудник и старши научен сътрудник в Геологическия институт на БАН. От 1970 г. е доцент, а от 1979 г. — професор в Геолого-географския факултет на Софийския университет. През 1984 г. е избран за член-кореспондент на БАН.

Той успешно съчетава научната, преподавателската, научноорганизационната и административната дейност. Автор е на 160 публикации, включващи 5 монографии и книги, 103 научни статии, 2 университетски учебника, 2 методични ръководства и 44 научно-популярни статии. Научните му трудове са цитирани в 270 публикации с 620 цитата — 430 в български издания и 190 в чужбина.

Като преподавател води базовите курсове по палеонтология и биостратиграфия в Софийския университет, научен ръководител и консултант на голям брой дипломанти и аспиранти, които вече работят като геолого-проучватели, на преподавателско или научно поприще в България и в чужбина.

Понастоящем той е председател на Националния комитет по геология и Националната стратиграфска комисия. По различно време е бил член и е председателствувал спе-

циализирани и ведомствени научни съвети и комисии. Годиини наред той е ръководител на Катедрата по палеонтология, бил е заместник-декан и декан на Геолого-географския факултет и заместник-ректор на Софийския университет „Св. Кл. Охридски“. Член е на български и чуждестранни научни организации.

Научното звание Доктор хонорис кауза на Университета в Тулуза не се присъжда слу-

чайно. То е признание за многогодишните системни научни интереси, целеустременост и много, много труд, с които чл.-кор. проф. Т. Никлов достига до съществени, международно признати и виссоко оценени научни резултати.

От редколегията на списанието на Българското геологическо дружество

Катедрата по геология и палеонтология в Софийския университет на 90 години

На 15.XII.1994 г. в Аулата на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ се състоя юбилейно тържество, посветено на 90-ата годишнина на Катедрата по геология и палеонтология при Геолого-географския факултет. Историата и дейността на катедрата бе представена от нейния ръководител доц. к. г. н. С т. М о с к о в с к и. Поздравления по случая произнесоха ректорът на Софийския университет проф. д-р И в. Л а л о в, деканът на Геологопроучвателния факултет на МГУ проф. д-р Т. М а р и н о в, зам.-директорът на Геологическия институт при БАН ст.н.с. I ст. д-р И в. З а г о р ч е в и представители на студенти от II и V курс на спец. Геология. За приноси в организацията на катедрата и обучението бяха наградени с почетния знак на Софийския университет със синя лента проф. П. М а н д е в, проф. М. Й о р д а н о в, доц. Д. М и н ч е в и с почетния знак I ст. за дългогодишна преподавателска дейност колегите от Геологическия институт при БАН старшите научни сътрудници П. С т. П е т р о в и Ю. К а р а г ю л е в а. Фирмата „ГЕОЕКО“ дари катедрата с геоложки карти на Германия, Франция и Англия.

От следващите редове става ясно защо Катедрата по геология и палеонтология празнува сега своята 90-а годишнина.

На 23 януари 1904 г. е обнародван „Законът за Университета“, който влиза в сила от 1 октомври същата година. С него Държавното висше училище се преименува в Университет и се утвърждава неговата структура. Една от 17-те катедри на Физико-математическия факултет (ФМФ) е Катедрата по геология и палеонтология. Реално обаче, катедрената организация и конкретно Катедрата по геология и палеонтология съществуват порано. Така в правилника към Закона за висшето училище, приет от Академичния съвет (АС) през 1896 г., се казва, че „отделите на факултетите се съставят от катедри, които се определят от факултетите и утвърждават от АС“. През следващата година (4.04.1897 г.) АС при-

ема Правилника за институтите. При ФМФ се утвърждава Минерално-геологическият институт. Той се ръководи от 1 уредник-професор, който с помощта на асистенти и препаратори определя работата или упражненията. На 15 април 1897 по предложение на ФМФ, одобрено от АС, е назначен за редовен професор по геология и палеонтология и за уредник на Минерално-геологическия институт Г е о р г и З л а т а р с к и. Този факт е отразен в редица по-късни печатни издания, като например немското „Geistige Welt“. В международната галерия от съвременници в областта на изкуството и науката намира място Г. З л а т а р с к и като професор, поканен да заеме катедрата по геология и палеонтология и същевременно назначен за директор на Минерално-геологическия институт. Че катедрата не само е факт по това време, но и функционира, се вижда и от решението на АС от 5—9 май 1900 г. във връзка с броя и названията на катедрите във Висшето училище — във ФМФ те са 7, шестата по ред е катедрата по геология и палеонтология. Още веднъж нейното име фигурира в документи на АС от 21 октомври 1902 г., когато по искане на Министерството на просветата се изготвя предложение за щата на Висшето училище. Не е безинтересно да се отбележи, че в тази връзка Факултетът предлага да има отделни катедри по геология и палеонтология, с което обаче АС не се съгласява.

Отделя внимание на тази малко известна част от историята на катедрата, защото от редицата цитирани документи следва, че към днешна дата Катедрата по геология и палеонтология е на възраст малко повече от 97 години.

Как се е развивала тя през почти вековната си история.

През 1902 г. АС предлага на Министерството на просветата решение за състава на катедрите, съобразено със спецификата на дадена наука. Конкретно за нашата катедра се предлага да се обслужва от 1 професор-титу-